

TÜRKİYE ELEKTRİK PİYASASI VE İDARİ YAPTIRIMLAR

İDARİ YAPTIRIMLARIN KESİNLEŞMESİ VE ELEKTRİK PİYASASI
DENETİMİNE İLİŞKİN ÖNERİLER

Mehmet İBİŞ

EPDK Başkan Danışmanı

DEK Atölye , Ankara, 03/04/2019

ELEKTRİK PİYASASINDA İDARİ YAPTIRIMLARIN KESİNLEŞMESİ

- Bir idari yaptırımın kesinleşmesi ve icra edilebilir hale gelmesi için o idari yaptırımın idari süreçlerinin tamamlanması ve idari işlemin tekemmül etmesi yeterlidir. Hukuki anlamda kesinleşme için o işleme bir mahkemece onay verilmiş olması kararın yargısal boyutta kesinleşmiş olması gerekmez.
- Yaptırımın kesinleşmesi ve icra edilebilir hale gelmesi için idari süreçlerin tamamlanması işlemlerin idari açıdan tekemmül etmesi için yeterli olup, ayrıca mahkeme kararına ihtiyaç yoktur.
- 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu uyarınca idari para cezası dışında verilen ihtar ve lisans iptaline yönelik yaptırımlara karşı dava açılması idari işlemin yürütülmesi engellememektedir. Burada yargısal kesinleşme değil idari kesinleşme ihtar yaptırımı ve lisans iptali için yeterli olmaktadır. Yargı yoluna başvurulması Kurul kararının uygulanmasını engellememektedir.
- Ancak, ihtar ve lisans iptaline yönelik Kurul kararı aleyhine idari yargıda yürütmeyi durdurma veya iptal kararı verilmesi halinde işlem yok hükmünde olduğundan işlemin uygulanması mümkün olamayacaktır.

ELEKTRİK PİYASASI İDARİ PARA CEZALARININ KESİNLEŞMESİ VE YARGI YERİ

- 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu uyarınca tesis edilen idari işlemlere karşı idari yargıda dava açılması gerekmektedir. Bu işlemler idari yargının denetimine tabidir. Kurumun işlemlerine karşı Kurumun bulunduğu Ankara İdare Mahkemelerinde davanın açılması gerekmektedir. Kurul kararı ile tesis edilen idari para cezasına karşı ise yine Kurumun bulunduğu Ankara İdare Mahkemelerinde davanın açılması gerekmektedir.
- Genel olarak Kabahatler Kanunu'nun 17 nci maddesinin 4 üncü fıkrasına göre, idari yaptırım kararlarından olan idari para cezalarının tahsil edilebilmesi için kesinleşmesi gerekmektedir.
- 442 sayılı Genel Tahsilat Tebliği'ne göre de genel bütçeye gelir kaydedilmesi gereken idari para cezalarının AATUHK göre takip ve tahsil edilebilmesi için, bu cezalara ilişkin idari para cezası kararlarının kesinleşmesi gerekir.
- Kesinleşme 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununda belirlenen kanuni yollara ve sürelerle göre;
- İdari para cezasının tebliği tarihinden itibaren 60 gün içerisinde yargı yoluna başvurulmaması halinde sürenin bittiği tarihte,
- Süresi içerisinde görevli yargı yerine başvurulması, ancak davanın reddedilmesi üzerine istinaf veya temyiz yoluna başvurulmaması halinde red kararının tebliğinden itibaren 30 günün bitiminde,
- Temyizde bulunulması halinde, temyiz talebinin reddi üzerine 15 günün bitiminde karar kesinleşmiş olacaktır.
- Süreler;
- Yazılı bildirim yapıldığı, tarihi izleyen günden başlar.
- Adresleri belli olmayanlara ilan yoluyla bildirim yapılan hallerde, son ilan tarihini izleyen günden itibaren onbeş gün sonra işlemeye başlar.
- Süreler, tebliğ, yayın veya ilan tarihini izleyen günden itibaren işlemeye başlar.
- Tatil günleri sürelerle dahildir. Sürenin son günü tatil gününe rastlarsa, süre tatil gününü izleyen çalışma gününün bitimine kadar uzar.
- Yazılı bildirim yapıldığı sürelerin bitmesi çalışmaya ara verme zamanına rastlarsa bu süreler, ara vermenin sona erdiği günü izleyen tarihten itibaren yedi gün uzamış sayılır.

- İlgililer tarafından **idari dava açılmadan önce**, idari işlemin kaldırılması, geri alınması değiştirilmesi veya yeni bir işlem yapılması için işlemi yapmış olan Kurula, idari dava açma süresi içinde istenebilir. **Bu başvurma, işlemeye başlamış olan idari dava açma süresini durdurur.** Altmış gün içinde bir cevap verilmezse istek reddedilmiş sayılır. İsteğin reddedilmesi veya reddedilmiş sayılması halinde dava açma süresi yeniden işlemeye başlar ve başvurma tarihine kadar geçmiş süre de hesaba katılır. İlgililer altmış günün bittiği tarihten itibaren dava açma süresi içinde dava açabilirler. **Altmış günlük süre içinde idarece verilen cevap kesin değilse ilgili bu cevabı, isteminin reddi sayarak dava açabileceği gibi, kesin cevabı da bekleyebilir.** Bu takdirde dava açma süresi işlemez. Ancak, bekleme süresi başvuru tarihinden itibaren altı ayı geçemez. **Dava açılmaması veya davanın süreden reddi hallerinde, altmış günlük sürenin bitmesinden sonra Kurulca cevap verilirse, cevabın tebliğinden itibaren altmış gün içinde dava açabilirler.**
- Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 2008-939 YD itiraz sayılı,13/11/2008 tarihli kararı ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığının Enerji Piyasası Düzenleme Kurum una hitaben beyan ettiği 05.11.2008 tarih ve 107056 sayılı mütalaası doğrultusunda, **idari para cezası hakkında dava açılmış bulunması halinde cezanın kesinleşmeyeceği ve tahsilinin de bu sebeple mümkün olmayacağı sabit olduğundan ve hukuki yarar yokluğu nedeniyle Yürütmenin Durdurulması talebini ret etmiştir.**
- Genel olarak Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunca tesis edilen **idari para cezalarına dava açıldığında ceza kesinleşmeyeceğinden tahsili de mümkün olmayacağından telafisi imkansız zarar gerekçesi ile yürütmeyi durdurma kararlarının verilmemesi gerekmektedir.**
- **İdari para cezaları kesinleştikten sonra 30 gün içerisinde Kuruma ödenmemesi halinde ceza ilgili vergi dairesi aracılığıyla 6183 sayılı Amme Alacakları Tahsil Usulü Hakkında Kanun Hükümleri uyarınca tahsilatın gerçekleştirilmesi gerekmektedir.**

ELEKTRİK PİYASASI İDARİ PARA CEZALARININ TAHSİLİ

- 5326 sayılı Kanuna göre cezalandırılması öngörülen fiillerin tespitini ve ceza verilmesini gerçekleştiren kamu tüzel kişileri ile bunların **organlarının, haksızlığı tespit etme ve ceza verme yetkileri kanunlardan kaynaklanmaktadır.**
- Serbest piyasa ekonomisinde faaliyette bulunan işletmelerin, tüketicilerin hak ve menfaatlerinin korunması, piyasanın düzenlenmesi, denetlenmesi, piyasanın rekabet esasları çerçevesinde işler duruma getirilmesi ve bu çerçevede denetleyici ve gerekiyorsa yaptırımlar uygulayıcı bağımsız idari nitelikli kuruluşlardan olan ve 5018 sayılı Kanuna ekli (III) sayılı cetvelde yer alan Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunca verilecek idari para cezalarının 5326 sayılı Kanunla getiren genel esaslara uygun verilmesi gerekmektedir.
- Genel olarak 12/05/2007 tarih ve 26520 sayılı Resmi Gazete yayımlanan 442 seri Nolu Tahsilat Genel Tebliğinde açıklandığı üzere genel bütçeye gelir kaydedilmesi gereken idari para cezalarının 6183 sayılı Amme alacakları Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre takip ve tahsil edilebilmesi için bu cezalara ilişkin idari para cezası kararlarının kesinleşmesi gerekmektedir. **İdari para cezası kararının kesinleşmesi ise idari para cezası kararına karşı kanun yoluna başvurulmaması veya kanun yoluna başvurulmuşsa yargılama aşamalarının son bulması ile mümkün olacaktır.**
- Genel olarak 5326 sayılı Kabahatler Kanunu tüm idari para cezaları hakkında uygulanmaktadır. İdari para cezasının kesinleşmiş olması tahsilat için yeterli olacaktır. Ancak, idari para cezalarının düzenlendiği kanunlarda kanun yoluna ilişkin özel bir düzenleme bulunması halinde bu hükümler uygulanacaktır.
- 5326 sayılı Kanunun 25 inci maddesine göre, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunca verilecek idari yaptırım kararlarında, hakkında idari yaptırım kararı verilen kişinin kimlik ve adresinin, İdari yaptırım kararı verilmesini gerektiren kabahat fiilinin, Bu fiilin işlendiğini ispata yarayacak bütün delillerin, karar tarihi ve kararı veren kamu görevlilerinin kimliğinin, fiilin işlendiği yer ve zamanın, bulunması, **İdari yaptırım kararında, söz konusu bilgilerin yanı sıra idari para cezasının ödeme süresi, ödeme yeri, idari yaptırım kararına karşı kanun yolu (mercii ve süresi), indirimli ödeme hakkı, taksitlendirme talep etme hakkı, ödeme yapılmaması halinde uygulanacak müeyyideler ile tebliğ tarihi bilgilerine yer verilmesi gerekmektedir.**

- İdari yaptırım kararlarına; kararın ilgisine huzurda tebliğ edilmesi veya tebliğ edilmiş sayılması halinde kararın verildiği esnada, 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilmesi halinde de idarede kalan nüshalara tebligatı müteakip tebliğ tarihinin yazılması gerekmektedir. İdari yaptırım kararının idarede kalan nüshalarında, 5326 sayılı Kanun hükümlerine göre kararın kesinleşme tarihine de yer verilecektir. İdari yaptırım kararı uygulayan idarelerce hakkında idari para cezası verilen kişinin T.C. kimlik numarası/vergi kimlik numarası da kararda gösterilecektir.
- İdari yaptırım kararı, 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre ilgili kişiye tebliğ edilir. Tebligat metninde bu karara karşı başvurulabilecek kanun yolu, mercii ve süresi açık bir şekilde belirtilir. İdari yaptırım kararının ilgili gerçek kişinin huzurunda verilmesi halinde tutanakta bu husus açıkça belirtilir. Bu karara karşı başvurabileceği kanun yolu, mercii ve süresine ilişkin olarak bilgilendirildikten sonra kişinin karar tutanağını imzalaması istenir. İmzadan kaçınılması halinde bu durum tutanakta açıkça belirtilir. Karar tutanağının bir örneği kişiye verilir. Tüzel kişi hakkında verilen idari yaptırım kararları her halde ilgili tüzel kişiye tebliğ edilir.
- Kabahatler Kanununun 5560 sayılı Kanunla değişik 17 nci maddesinin (4) numaralı fıkrasında; Genel Bütçeye gelir kaydedilmesi gereken idarî para cezalarına ilişkin kesinleşen kararlar, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilmek üzere Maliye Bakanlığınca belirlenecek tahsil dairelerine gönderilir. Buna göre, genel bütçeye gelir kaydedilmesi gereken **idari para cezalarının 6183 sayılı Kanuna göre takip ve tahsil edilebilmesi için, bu cezalara ilişkin idari yaptırım kararlarının kesinleşmesi gerekmektedir. İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna başvurulmaması veya kanun yoluna başvurulması halinde yargılama aşamalarının son bulması neticesinde idari para cezalarının takip edilebilir aşamaya gelmesi halinde idari para cezası kesinleşmiş olur.** Aynı zamanda Kabahatler Kanunu, bu **idari para cezalarının düzenlendiği özel kanunlarda tahsil için kesinleşme şartı aranmıyorsa bu hükümlerin dikkate alınması gerekmektedir.**
- 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (III) sayılı cetvellerde yer alan Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunca verilen idarî para cezaları Genel Bütçeye gelir kaydedilir. Kişinin ekonomik durumunun müsait olmaması halinde, **idarî para cezasının, ilk taksitinin peşin ödenmesi koşuluyla, bir yıl içinde ve dört eşit taksit halinde ödenmesine karar verilebilir. Taksitlerin zamanında ve tam olarak ödenmemesi halinde, idarî para cezasının kalan kısmının tamamı tahsil edilir.**

- Genel Bütçeye gelir kaydedilmesi gereken idarî para cezalarına ilişkin kesinleşen kararlar, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilmek üzere **Maliye Bakanlığınca belirlenecek tahsil dairelerine gönderilir ve genel hükümlere göre tahsil olunur.**
- 5560 sayılı Kanun ile 5326 sayılı Kanunun 17 nci maddesinde yapılan değişiklikle 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (III) sayılı cetvellerde yer alan Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunca **verilen idarî para cezaları genel bütçeye gelir kaydedilir.**
- 5326 sayılı Kanunun 5560 sayılı Kanunla değişik 17 nci maddesinde idari para cezalarının tahsil usulü 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu uyarınca verilen idari para cezalarının **4628 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının Kurumun elektrik piyasası ile ilgili gelirlerinin sayıldığı (A) bendinin (d) alt bendine göre Kurul tarafından verilen idari para cezalarının yüzde yirmibeşi Kurum geliri olarak Kurum bütçesine gelir kaydedilmesi geri kalan yüzde yetmişbeş'in ise Genel bütçeye gelir kaydedilmesi gerekmektedir.**
- Elektrik Piyasasına ilişkin idari para cezalarının tebliğ tarihini izleyen **otuz gün içinde Kurum hesabına yatırılması halinde Kurum tahsilatı yapar ve tahsilatın %25 Kurum hesabına, %75 ise genel bütçeye aktarılır.** Bir ay içinde Kurum hesabına cezanın yatırılmaması halinde cezanın ilgili vergi dairesi aracılığıyla tahsili **6183 sayılı Kanun hükümlerine yapılır.** Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu; idari para cezalarını, kanuni ödeme süresi içinde ya da idari yaptırım kararlarının **kesinleşmesinden önce ödemek isteyen kişilerden tahsil edebilir ve tahsil ettiği tutarları Hazine hesaplarına aktarır.** İdari yaptırım kararlarının kesinleşmesi üzerine ödemeler, ilgili vergi dairesinin hesabının bulunduğu bankalara veya vergi dairelerine yapılır. **Elektrik Piyasasına ilişkin verilmiş idari para cezalarının ilgili vergi dairesince tahsili halinde Vergi Dairesi Tahsilatın %25'ini Kurum hesabına aktarması gerekmektedir.** Burada Kurul kararı ile tesis edilmiş idari para cezasının %25 değil, vergi Dairesince tahsil edilen para cezasının % 25'i Kurum hesabına aktarılacaktır.
- Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunca verilen ödeme veya kesinleşme süresi içerisinde ödenmeyen idari para cezasına ilişkin idari yaptırım kararları ise kararların kesinleşmesini müteakip **tahsil için borçlunun gelir veya kurumlar vergisi yönünden bağlı olduğu vergi dairesine gönderilir.**
- İdari para cezasını kanun yoluna başvurmadan önce ödeyen kişiden bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme, kişinin bu karara karşı kanun yoluna başvurma hakkını etkilemez. İdari para cezasının verildiği anda ödeyenlerle, idari para cezasını kanun yoluna başvurmadan önce ödeyen kişiler indirim hakkından yararlanır.

- 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu uyarınca **peşin ödeme süresi 6183 sayılı Kanun uyarınca 1 ay olup, taksitlendirme uygulaması ödeme süresi içerisinde yapılacak başvurulara uygulanacaktır.** Peşin ödeme indirim uygulaması İdari Yargılama Usulü Kanununda **dava açma süresi 60 gün olduğundan peşin ödeme indirimi 1 ay içerisinde yapılacak ödemelere uygulanabilecektir.** Peşin ödeme indirimi **ödemeye süresi içerisinde yapılacak ödemelere uygulanacağından indirim uygulamasında süre ceza tebliğinden itibaren 1 ay olacaktır.**
- Ancak; Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığının Enerji Piyasası Düzenleme Kurumuna gönderdiği 10/11/2015 tarih ve 106040 sayılı yazıda; 442 seri Nolu Tahsilat Genel Tebliğinde yer alan, “Peşin ödeme indirimi, amme alacağının kanuni ödeme süresi geçtikten sonra uygulanamayacağından, dava açma süresinden daha az ödeme süresi olan para cezaları için indirim, ödeme süreleri içerisinde yapılan ödemelerle sınırlı olacaktır.” cümlesinin Danıştay nezdinde iptali istemi ile idari dava konusu yapılması neticesinde, Danıştay Onuncu Dairesince verilen 30/06/2015 tarihli ve E:2011/10743, K:2015/3439 sayılı karar ile dava konusu cümlenin iptal edilmiş olduğu bildirilmiştir.
- Bu iptal kararı sebebiyle; Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunca tesis edilen **idari para cezaları için kanun yoluna başvuru süresinin 60 gün olarak düzenlenmesi, peşin ödeme süresinin ise 30 gün olarak düzenlenmiş olduğu dikkate alındığında ve kanunlarla kanun yoluna başvuru süresinin ödeme süresinden daha uzun bir süre belirlenmiş olması karşısında idari para cezalarında % 25 peşin ödeme indiriminin kanun yoluna başvuru süresi içinde (60 gün) yapılan ödemelere uygulanması gerekecektir.**
- Danıştay Onuncu Dairesince verilen 30/06/2015 tarihli ve E:2011/10743, K:2015/3439 sayılı karara karşı Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu nezdinde temyiz yoluna başvurulmuş olup, bu karar kesinleşmemiştir. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca Danıştay Onuncu Dairesince verilen 30/06/2015 tarihli ve E:2011/10743, K:2015/3439 sayılı **kararın bozulması halinde 442 seri nolu Tahsilat Genel Tebliği hükmü yeniden yürürlüğe gireceğinden peşin ödeme indirimi ceza tebliğinden itibaren 1 ay olacaktır.**
- 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu uyarınca uygulanan idari para cezalarında; Vergi Kodu:9019, Vergi Kısa Adı: EPCZ, Yardımcı Hesap Kodu: 05.03.03 Elektrik Piyasası Kanunu uyarınca alınan idari para cezaları kodları kullanılmakta olup, elektrik piyasası idari para cezaları bu kodlar üzerinden takip edilmektedir

- Peşin ödeme indirimi, amme alacağının kanuni ödeme süresi geçtikten sonra uygulanamayacağından **peşin ödeme indirimi süresi içerisinde yapılan ödemelere uygulanacak, bu süreden sonra yapılan ödemelerde ise peşin ödeme indirimi uygulanmaz.** Tahsilat esnasında düzenlenecek makbuzlarda **idari para cezası tutarı, indirim tutarı ve tahsilat tutarı ayrı ayrı gösterilir.** **Peşin ödeme indirimi, idari para cezasının tamamı üzerinden nakden defaten yapılacak ödemelere uygulanır, kısmi ödemelere uygulanmaz.**
- 5326 sayılı Kanunun 5560 sayılı Kanunla değişik 17 nci maddesinin (3) numaralı fıkrasında “... Kişinin ekonomik durumunun müsait olmaması halinde, **idarî para cezasının, ilk taksitinin peşin ödenmesi koşuluyla, bir yıl içinde ve dört eşit taksit halinde ödenmesine karar verilebilir.** Taksitlerin zamanında ve tam olarak ödenmemesi halinde, idarî para cezasının kalan kısmının tamamı tahsil edilir.” hükmüne yer verilmiştir.
- Bu madde hükmüne göre, taksitlendirme başvurusu idari yaptırım kararının tebliğini müteakip kanuni ödeme süresi içinde taksitlendirme talebi kabul edilen borçlular; **4 eşit taksit halinde ve birinci taksit idari para cezasının kanuni ödeme süresi içinde, geri kalan 3 taksiti ise idari para cezasının tebliğ tarihinden itibaren 1 yıl içerisinde idarece belirlenecek sürelerde ödenir.** **Taksitlerin zamanında ve tam olarak ödenmemesi halinde idari para cezasının kalan kısmı muaccel hale gelecek ve tahsil için durum genel bütçeye gelir kaydedilecek idari para cezaları için ilgili vergi dairesine bildirilir.**
- **Taksitlendirme uygulaması kanun yoluna başvuruyu engellemez.** Dolayısıyla, taksitlendirilen idari para cezası hakkında dava da açılmış ve yargılama sürecinde ödenmesi gereken taksitlerin süresinde veya tam olarak ödenmemiş olması halinde, ödenmemiş olan bu taksit tutarlarının muaccel hale geldiği gerekçesiyle takip işlemlerine başlanılmasına, idari yaptırım kararı kesinleşmediğinden, kanunen imkan bulunmamaktadır.
- Kabahatler Kanunu, idari para cezalarının takip ve tahsilinde idari para cezalarının düzenlendiği özel kanunlarda yer alan hükümler saklı kalmak kaydıyla, **idari yaptırım kararlarının kesinleşme şartını aramamaktadır.** **Kanuni ödeme süresinde ödenmeyen idari para cezalarının taksitlendirilip taksitlendirilmemesine, dava açılıp açılmadığına bakılmaksızın ilgili kanunun uyarınca tahsili gerekmektedir.**

- Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu; **tahsil ettiği idari para cezalarını, tahsil ettiği ayı takip eden ayın 7 nci günü, bu tarihin Resmî tatile rastlaması halinde tatili izleyen ilk iş günü, Aralık ayı içerisinde tahsil edilen tutarı ise bütçe yılının son iş günü**, mesai saati bitimine kadar; borçlunun vergi kimlik numarası, T.C. kimlik numarası, adı soyadı/unvanı, tahsilat tarihi, idari para cezası tutarı, tahsilat tutarı, tahsilatın indirimli veya taksitle yapılması halinde bu durumu belirtir şerh ve tutar, tahsilata konu makbuzların seri sıra numaraları, tahsilat sırasında ek mali yükümlülük tahsil edilmiş ise bu tutar, ayrı ayrı belirtilmek suretiyle düzenlenecek listeler ile Kurumun bulunduğu yerde; **tek vergi dairesi varsa bu vergi dairesine**, birden fazla vergi dairesi varsa süresiz vergileri tahsil etmekle **görevli vergi dairelerine yatırır**. Kurum söz konusu tutarları nakden ödeyebilecekleri gibi vergi dairelerinin T.C. Ziraat Bankası nezdindeki saymanlık hesabına da vergi tahsil alındısı karşılığında ödeyebilir.
- 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun 102 nci maddesinde “Amme alacağı, **vadesinin rastladığı takvim yılını takip eden takvim yılı başından itibaren 5 yıl içinde tahsil edilmezse zamanaşımına uğrar**. Para cezalarına ait hususi kanunlardaki zamanaşımı hükümleri mahfuzdur. 5326 sayılı Kanunun “Yerine getirme zamanaşımı” başlıklı 21 inci maddesinde ise;
- Yerine getirme zamanaşımının dolması halinde idarî para cezasına veya mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar artık yerine getirilemez.
- Yerine getirme zamanaşımı süresi;
- a) **Ellibin Türk Lirası** veya daha fazla idarî para cezasına karar verilmesi **halinde yedi**,
- b) **Yirmibin Türk Lirası** veya daha fazla idarî para cezasına karar verilmesi halinde **beş**,
- c) **Onbin Türk Lirası** veya daha fazla idarî para cezasına karar verilmesi halinde **dört**,
- d) **Onbin Türk Lirasından az idarî para cezasına karar verilmesi halinde üç yıldır**.
- **Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin zamanaşımı süresi on yıldır**.
- **Zamanaşımı süresi, kararın kesinleşmesi tarihinden itibaren işlemeye başlar**.
- Kanun hükmü gereği olarak idarî yaptırımın yerine getirilmesine başlanamaması veya yerine getirilememesi halinde zamanaşımı işlemez.” hükmü bulunmaktadır. Bu hükümler birlikte değerlendirildiğinde, Kabahatler Kanunu kapsamındaki idari para cezalarının tahsil zamanaşımı süresi, Kanunun 21 inci maddesine göre tespit edilecektir. Ancak, 6183 sayılı Kanunun 103 ve 104 üncü maddelerinde düzenlenen tahsil zamanaşımını kesen haller ile tahsil zamanaşımının işlememesi halleri ayrıca dikkate alınacaktır.
- 5326 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin (5) numaralı fıkrasında yer alan “Kanun hükmü gereği olarak idarî **yaptırımın yerine getirilmesine başlanamaması veya yerine getirilememesi halinde zamanaşımı işlemez.**” hükmü, idari para cezalarının kesinleşme sürecinde geçen sürenin zamanaşımını durduran bir neden olarak düzenlendiğinden, bu hükmün de tahsil zamanaşımının işlemeyeceği haller olarak dikkate alınması gerektiği tabiidir.

- Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunca verilen ve genel bütçeye gelir kaydedilmesi gereken idari para cezaları, kanuni ödeme sürelerinde ya da kesinleşme süresi içerisinde tahsil edilemeyen ve kesinleşen idari para cezalarına ilişkin idari yaptırım kararlarının, 6183 sayılı Kanuna göre takip ve tahsil edilmek üzere görevli vergi dairelerine gönderilmesi üzerine vergi dairelerince; **İdari yaptırım kararının kesinleşip kesinleşmediğinin kontrol edilmesi, kesinleşmeden önce tahsil için gönderilmemesi, İdari para cezalarının takibine 6183 sayılı Kanunun 55 inci maddesine göre düzenlenecek ödeme emrinin tebliğiyle başlanması gerekmektedir.**
- İdari para cezası kararının kesinleşme tarihi, idari para cezasının zamanaşımının başlangıç tarihi olduğundan, kesinleşme tarihi bildirilmesi gerekmektedir. Vergi dairesi kayıtlarında kesinleşme tarihini dikkate alarak izlenmektedir.
- 5018 sayılı Kanuna ekli (III) sayılı cetvelde yer Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunca verilen idari para cezalarının tebliği, 5326 sayılı Kanun hükümlerine göre Kurumca yapılacaktır. **Vergi daireleri idari para cezalarının tamamını tahsil ettikleri tarihten itibaren bir ay içinde durumu ilgili Kuruma bildirmeleri gerekmektedir.**
- **Tahsil edilmiş idari para cezalarının herhangi bir sebeple iadesi gerektiği takdirde, red ve iade işlemleri; tahsilatı yapan muhasebe birimi tarafından, para cezasını yatırdığı vergi dairesi tarafından yerine getirilmesi gerekmektedir. Diğer taraftan, idari para cezalarının Hazine hesaplarına aktarılmadan önce iade edilmesinin gerektiği durumlarda, red ve iade işlemlerinin Kurum tarafından yerine getirilmesi gerekir.**
- 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda adli ve idari para cezalarının amme borçlusunun ölümü halinde terkin edilip edilmeyeceği hususunda herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak, 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 38 inci maddesinin yedinci fıkrasında "Ceza sorumluluğu şahsidir." hükmü yer almaktadır. Anayasanın bu hükmü ile şahısların işledikleri idari veya adli suçlara istinaden gerek adli gerekse **idari merciler tarafından verilen cezaların yalnızca o kişiye yönelik olarak infaz edilmesi gerektiği hüküm altına alınmaktadır.**
- Diğer taraftan, 12/10/2004 tarihli ve 25611 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak 1.6.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun; "Ceza sorumluluğunun şahsîliği" başlıklı 20 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasında " Ceza sorumluluğu şahsîdir. Kimse başkasının fiilinden dolayı sorumlu tutulamaz." hükmü, "Sanığın veya hükümlünün ölümü" başlıklı 64 üncü maddesinde de " Sanığın ölümü hâlinde kamu davasının düşürülmesine karar verilir. Ancak, niteliği itibarıyla müsadereye tâbi eşya ve maddî menfaatler hakkında davaya devam olunarak bunların müsadereyesine hükmolunabilir.
- Hükümlünün ölümü, hapis ve henüz infaz edilmemiş adlî para cezalarını ortadan kaldırır. Ancak, müsadereye ve yargılama giderlerine ilişkin olup ölümden önce kesinleşmiş bulunan hüküm, infaz olunur." hükmü yer almaktadır.

- Anayasanın 38 inci maddesi hükmü ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer verilen hükümler nedeniyle, cezaya muhatap kişinin ölümü halinde para cezalarının tahsilinden vazgeçilmesi gerekmektedir. Ancak, müsadereye ve yargılama giderlerine ilişkin olup ölümden önce kesinleşmiş olan mahkeme kararlarının infazı gerektiğinden, bu tutarlar ve eşyalar gerek terekeden gerekse mirasçılardan aranılacaktır.
- Öte yandan, 5326 sayılı Kanununun 17 nci maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince, verilen idari para cezalarının, dava açma süresi içinde ödenmemesi ve bu cezaların kesinleşmesi halinde, takip ve tahsil işlemlerinin 6183 sayılı Kanun çerçevesinde yerine getirileceği hüküm altına alınmıştır.
- Cezaya muhatap olan kişilerin ölümü halinde idari para cezalarının kesinleşmemesi halinde mirası reddetmemiş mirasçılardan takip ve tahsili mümkün bulunmamaktadır. Anayasanın 38 inci maddesinde yer verilen “Cezaların Şahsiliği” ilkesi gereğince, bu idari para cezalarının tahsilinden vazgeçilmesi gerekmektedir.
- Tüzel kişilere yönelik olarak verilen idari para cezalarının tüzel kişiliğin mal varlığından tahsil edilememiş olması nedeniyle, 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre sorumlu tutulan ortaklar ve/veya kanuni temsilcilerin ölümü halinde, cezaya tüzel kişilik muhatap olması nedeniyle, mirası reddetmemiş mirasçılardan bu alacakların takibine devam edilmesi gerekmektedir.
- İdari para cezası ödendikten sonra idari para cezasına dava açılıp yürütmeyi durdurma veya iptal kararı verilmesi halinde tahsil edilen para cezasının %25 lik kısmı Kurum tarafından % 75 lik kısmı ise tahsilatı yapan vergi dairesince ilgiliye iade edilmesi gerekmektedir. Mahkemece ana para ile birlikte yasal faize de hükmedilmesi halinde bu yasal faiz, işlemi tesis eden Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan istenmektedir.
- Ödeme emrine dava açılması ve Ödeme emrinin iptali halinde, Kurum tarafından uygulanmış olan idari para cezaları ortadan kalkmamakta sadece ilgili vergi dairesinin işlemi iptal edilmiş olmaktadır. Bu durumda mahkeme kararı doğrultusunda ödeme emrinin yeniden yapılması ve tahsilata başlanması gerekecektir. Ancak, idari yargı ödeme emrine karşı açılan davalarda, ödeme emri ile birlikte dayanağı idari işlemi de iptal edebilmektedir. Bu durumda idari işlemin yargı kararı doğrultusunda yeniden tesis edilmesi gerekmektedir.

ELEKTRİK PİYASASI VE DENETİMİNE İLİŞKİN ÖNERİLER

- Türkiye elektrik piyasasının arz tarafında;
- Elektrik üretiminde yerli kaynaklara öncelik vermek suretiyle kaynak çeşitlendirilmesini sağlamak ve elektrik üretiminde yerli kaynakların payını artırmak ve dışa bağımlılığın en alt düzeye indirmek ve enerji sektöründen kaynaklanan cari açığı azaltmak,
- Elektrik üretiminde dış kaynaklara bağımlılığı azaltarak (doğalgaz, ithal kömür) yenilenebilir enerji kaynaklarının enerji arzı içindeki payını artırmak, enerjinin verimli üretilmesi temin etmek,
- Mevcut santrallerden kapasite artış imkanlarını değerlendirerek kapasite artışı sağlamak ve maliyet yönünden etkin olanları çalıştırmak, Çevre üzerindeki olumsuz etkilerin en aza indirerek, Çevreyle uyumlu verimli ve temiz teknolojilerle yerli kömür havzalarını elektrik üretimine açmak,
- Elektrik üretim kaynaklarının tedarik edildiği ülke çeşitliliği sağlayarak ithalattan kaynaklanacak riskleri azaltmak,
- Nükleer enerjiden elektrik üretimi yapılarak ülke elektrik üretim kapasitesinde güvenli enerji kaynaklarının payını arttırmak, elektrik arz güvenliğini sağlamak, ileri teknolojiyi ülkeye getirmek suretiyle sanayide ekonomik değer oluşturmak,
- Elektrik üretim ekipmanlarının ülkede üretimini ve geliştirilmesini sağlayarak dış ticaret açığını azaltmak, teknolojik gelişmeye katkı sağlamak ve istihdamı artırmak,
- Serbest piyasa koşullarına tam işlerlik kazandırmak ve yatırım ortamının iyileşmesini sağlamak, Yatırımların finansmanı için teşvikler vermek ve arazi tahsislerinde kolaylıklar sağlamak,
- Cari açığın düşürülebilmesi için ihracat tek başına çözüm olmayıp, ihracatın arttırılabilmesi için enerji tüketiminin artması gerekmekte bu durumda ise enerji ithalatı artmakta olup, Türkiye'nin cari açık sorununun çözümünde enerji az yoğun yüksek teknolojik ürünler ihraç edilmesiyle enerji ithalatının kısılmasını sağlamak,
- Türkiye'nin Elektrik üretiminde kömür, petrol ve doğal gaz gibi fosil yakıtların yerine yenilenebilir enerji kaynaklarını kullanması enerji kaynakları ithalatını azaltmak,
- Enerji arz güvenliği için istikrarlı ve güvenilir enerji arz rotalarını belirlemek, tedarik kaynaklarının enerji ağları bağlarının çeşitlendirmek , uluslararası ve bölgesel gelişmeleri sıkı takip etmek,
- gerekmektedir.

Elektrik İletim ve Dağıtımında

- Uzun vadeli güçlü şebeke alt yapısı oluşturarak İletim ve dağıtımda **şebekeye ulaşımında kısıtları ortadan kaldırmak**,
- Üretim ve tüketim noktaları arasında **yeni iletim ve dağıtım hatlarının tesis etmek**, Elektrik ithalat ve ihracatı için şebekeyi geliştirmek,
- Elektrik kalitesini artıracak şebekeden kaynaklı kesintileri düşürmek, Dijitalleşme ile arızalara müdahalede hızlı hareket etmek, CBS ye varlıkların işlenmesi ile arızalara müdahaleleri kolaylaştırmak, Elektrik, **iletimi ve dağıtımında kayıp/kaçakların asgari seviyeye indirmek**,
- Jeostratejik konumumuzu etkin kullanarak, enerji alanında bölgesel işbirliği süreçleri çerçevesinde ülkemizi enerji koridoru ve terminali haline getirmek,
- Teknik kayıpları azaltmak için uzun mesafelerde elektrik naklinin yüksek gerilimde taşınması, kısa mesafeler için şebeke maliyetini azaltmak için **alçak gerilim seviyesinde şebekeyi tesis etmek**,
- Bölgemizde bulunan enerji kaynaklarının uluslararası pazarlara ulaştırılmasında Türkiye'nin transit güzergâhı ve terminal ülke olması için gerekli çalışmaların devam etmek, gerekmektedir.

Elektriğin talep ve ticaret tarafında;

- Tüketicilerin verimli araç ve gereç kullanımını sağlayarak ve gereksiz sokak aydınlatmasının önüne geçilerek elektrik talebini azaltmak, Elektrik depolaması ile ilgili teknolojik gelişmelerin içinde olmak, Akıllı şebekeler yolu ile tüketimi azaltmak,
- Ulaşımında Elektrikli araçların sayısını artırmak ve bu kapsamda şarj istasyonları kurulumu sağlamak,
- Tedarik şirketlerinin güvenli tedarik kaynağı belirlenmeden spekülasyon amaçlı elektrik ticaretinin önüne geçmek,
- Enerji ürünlerinin ticaretinde içeriden alınan bilgi ve piyasa manipülasyonuna dayalı alım satım işlemlerinin tespit edilerek bazılarının haksız kazanç elde etmelerinin önüne geçmek,
- Sağlıklı fiyat oluşumunu engelleyen alım garantilerini asgari seviyeye indirmek,
- Vadeli işlemler piyasasının oluşturmak,
- Elektrik Ticaretini serbestleştirmek, Fiyatlara müdahaleyi asgari seviye indirmek,
- Elektrik depolaması ile ilgili teknolojik gelişmelerin içinde olmak ve AR-GE çalışmalarını teşvik etmek,
- Maliyet, zaman ve miktar yönlerinden enerjiyi tüketiciler için erişilebilir kılmak,
- Rekabetçi elektrik piyasasında yatırım kararlarının sağlıklı alınmasını için baz alınacak istikrarlı bir toptan satış fiyatını temin etmek,
- Elektrik piyasasında gerçek maliyetleri yansıtan bir fiyatlandırmayı ve rekabetçi bir piyasasının oluşturulmasını sağlamak gerekmektedir.
- Elektrik piyasasının kesintisiz bir şekilde izlenip piyasa faaliyeti içinde lisans sahiplerinin şüpheli ve olağandışı işlem ve faaliyetlerinin raporlanması ve bunun sonucu olarak denetim ve yaptırımların uygulanması gerekmektedir.
- Piyasalarda rekabetin etkin bir şekilde geliştirilmesi ve korunması için piyasa düzenlenmelerine uyulmasını sağlayan bir gözetim ve denetim mekanizması sürekli işler halde tutarak, mevzuata aykırı fiilleri yaptırımsız bırakmadan ve eşit taraflar arasında ayırım gözetmeksizin yaptırımların karalılıkla uygulanması gerekmektedir.

İlginiz için teşekkürler!

www.epdk.org.tr